

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
доц. Гусєв С.О.

« _____ » _____ 2021 р.

**Програма
екзамену з німецької філології
для атестації здобувачів вищої освіти
підготовки бакалавра**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність **014.022 Середня освіта (Мова і література (німецька))**
Форма навчання: **денна**

Програма екзамену з німецької філології для атестації здобувачів вищої освіти підготовки бакалавра за 014.022 Середня освіта (Мова і література (німецька))

Укладачі: к.ф.н., доцент Дробаха Л.В., к.ф.н., доцент Вишивана Н.В., к.ф.н., доцент Ямчинська Т.І.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри німецької філології
Протокол № 7 від «11» березня 2021 р.

Затверджено навчально-методичною комісією факультету іноземних мов
Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського
Протокол № 7 від «17» березня 2021 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах відкритості сучасного суспільства, широких міжнародних контактів, вільного доступу до автентичних іншомовних джерел значно зростають вимоги до знань та навичок випускників факультету іноземних мов. При цьому набуття мовних навичок та вмінь передбачає не лише практичне володіння іноземною мовою, а й спроможність пояснювати певні мовні й мовленнєві явища, виявляти необхідний рівень фонових знань та загальнотеоретичної підготовки. Визначити сформованість загальних та професійних компетентностей випускників факультету іноземних мов, ступінь їхньої готовності до виконання професійно-педагогічних обов'язків і є завданням екзамену з німецької філології.

Атестація здобувачів вищої освіти з німецької філології є комплексною формою перевірки і підсумковою оцінкою навчально-методичної, науково-теоретичної та практичної підготовки випускників. Для проведення атестації організується екзаменаційна атестаційна комісія у складі голови та членів комісії. Комісія створюється щорічно і діє протягом календарного року.

До складання екзамену з німецької філології допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з практики усного та писемного мовлення і з теоретичного курсу німецької мови (теоретичної фонетики, теоретичної граматики, історії мови, лексикології та стилістики).

Програма екзамену з німецької філології розрахована на здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 014.022 Середня освіта (Мова і література (німецька)).

1. Мета та завдання екзамену з німецької філології

1.1. Мета: перевірити і оцінити рівень володіння студентом-випускником іноземною мовою як фаховою, а, отже, визначити ступень сформованості його лінгвістичної, мовленнєвої, комунікативної, лінгвокраїнознавчої та професійної компетенції.

1.2. Завдання:

1. Виявити рівень практичних навичок і умінь підготовки з німецької мови.
2. Виявити та оцінити рівень теоретичної підготовки випускників бакалаврату з теорії німецької мови.

Студенти випускного курсу повинні продемонструвати системність знань теорії і практики німецької мови і сформованість необхідних умінь та навичок для реалізації здобутих знань у майбутній професійній діяльності.

Студенти мають виявити вільне володіння німецькою мовою загалом та мовленнєву компетенцію за рівнями мови (фонетика, лексика, склад слів, словотвір, морфологія, фразеологія, синтаксис, стилістика тексту) зокрема; обізнаність з орфоепічними, лексичними та граматичними нормами іноземної мови; функціонально-комунікативну компетенцію, тобто володіння способами формування та формулювання думок за допомогою знань мови, реалізації мовної норми у різноманітних видах мовленнєвої діяльності, автентичних комунікативних ситуаціях, сферах спілкування тощо; вміння та навички використовувати базовий словник в обсязі програмних вимог та вживати його в усній та письмовій формі у продуктивних та рецептивних видах мовленнєвої діяльності.

Основною вимогою екзамену до рівня теоретичної підготовки студентів є володіння ними сукупністю сучасних наукових теорій щодо вивчення німецької мови. Відповідаючи на питання з теорії німецької мови (теоретичної фонетики, теоретичної граматики, історії мови, лексикології, стилістики тощо), студент повинен продемонструвати знання з сучасних наукових парадигм в рамках програмної проблематики курсів з теорії лінгвістики та володіння методикою наукового аналізу мовних явищ. Екзаменаційна відповідь на питання з одного з теоретичних аспектів вивчення мови передбачає не тільки виявлення наукової ерудиції студента, а й його вміння визначити відповідні мовні явища, систематизувати та інтерпретувати їх, виходячи із загальних закономірностей мовної системи та функціонування мови, а також встановити взаємозв'язок мовних та мовленнєвих одиниць під час аналізу конкретного матеріалу.

2. Компетентності:

2.1. Загальні компетентності

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися іноземними мовами;
- цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

2.2. Фахові компетентності

- володіння методологічними і теоретичними основами педагогічних та філологічних наук, методики навчання німецької мов та зарубіжної літератури у загальноосвітній школі, глибокими знаннями з німецької мови та літератури і історії зарубіжної літератури;

- здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях;

- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та країнознавства;
- здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії та на практиці;
- здатність перекладати, реферувати та анотувати державною та іноземними мовами різножанрові тексти.

3. Програмні результати навчання

- демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами;
- використовувати сучасні методи вивчення та дослідження мови і особливості її навчання;
- досліджувати факти мовної дійсності під кутом зору використання фактичних даних у практичній діяльності;
- застосовувати одержані знання у галузі лінгвістики, методики навчання іноземних мов для вирішення проблемних завдань в галузі філології та методології.

4. Програми навчальних дисциплін, які виносяться на підсумкову атестацію з німецької мови.

4.1. Програма навчальної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення основної іноземної мови»

Змістовий модуль 1. Практика усного та писемного мовлення.

ТЕМА 1. Навчання за кордоном

1. Повсякденне життя в іноземному місті./ Alltag in einer fremden Stadt.
2. Досвід перебування в іноземному місті. / Aufenthaltserfahrung in einer fremden Stadt.
3. Необхідність вивчення іноземних мов. /Wichtigkeit des Fremdsprachenerlernens.

ТЕМА 2. Здоров'я / Gesundheit .

1. У лікарні / Im Krankenhaus.
2. У лікаря / Beim Arzt.

3. Здоровий спосіб життя / *Gesundes Leben*.

ТЕМА 3. Плани на майбутнє / *Pläne für die Zukunft*.

1. Вибір професії / *Berufswahl*.

2. Моя майбутня професія / *Mein zukünftiger Beruf*.

3. Автобіографія / *Mein Lebenslauf*.

ТЕМА 4. Відпустка / *Urlaub*.

1. Можливості відпочинку в Німеччині / *Urlaubsziele in Deutschland*.

2. Відпочинок в горах / *Urlaub in den Bergen*.

3. Відпустка на Бодензе / *Urlaub am Bodensee*.

ТЕМА 5. Навчання в Німеччині/ *Studium in Deutschland*.

1. Типи вищих навчальних закладів у Німеччині / *Hochschultypen in Deutschland*.

2. Система вищої освіти в Німеччині / *Hochschulsystem in Deutschland*.

3. Порівняння систем вищої освіти в Німеччині та Україні / *Hochschulsystem in Deutschland und in der Ukraine vergleichen*.

ТЕМА 6. Німеччина / *Deutschland*.

1. Географія, ландшафти, федеральні землі Німеччини / *Geographie, Landschaften, Bundesländer*.

2. Історія, державний устрій, економіка Німеччини / *Geschichte, Staatsaufbau und Wirtschaft Deutschlands*.

3. Міста та визначні місця Німеччини / *Städte und Sehenswürdigkeiten Deutschlands*.

ТЕМА 7. Батьківщина/ *Heimat*.

1. Знайти нову батьківщину / *Neue Heimat finden*.

2. Англіцизми в німецькій мові / *Anglizismen im Deutschen*.

3. Національні звичаї та традиції/ *Nationale Sitten und Bräuche*.

ТЕМА 8. Робота – це половина життя? / *Arbeit ist das halbe Leben?*

1. Мій шлях до отримання роботи / *Mein Weg zum Job*.

2. Раннє вивчення іноземної мови / *Frühes Fremdsprachenlernen*.

3. Мистецтво короткого спілкування / *Smalltalk: die Kunst der kleinen Worte*.

ТЕМА 9. Світ культури / *Kulturwelten*.

1. Образотворче мистецтво: улюблені картини і улюблені художники/ *Darstellende Kunst: Lieblingsbilder und Lieblingsmaler*.

2. Всесвітня культурна спадщина, список культурних надбань ЮНЕСКО/ *Weltkulturerbe, Welterbeliste der UNESCO*.

3. Книжкові світи/ *Bücherwelten*.

ТЕМА 10. Це і є історія/ *Das macht Geschichte*.

1. Прожита історія. Помилки історії/ *Gelebte Geschichte. Irrtümer der Geschichte*.

2. Німецько-німецька історія: від поділу Німеччини до повалу стіни/ Deutsche Geschichte: von Spaltung Deutschlands bis Mauerfall.

ТЕМА 11. З сильними почуттями/ Mit viel Gefühl.

1. Символіка фарб/ Symbolik der Farben.
2. З музикою краще живеться/ Mit Musik geht alles besser.
3. Мова і почуття/ Sprache und Gefühl.
4. Почуття і емоції/ Gefühle und Emotionen.

ТЕМА 12. Dinge des Alltags – Made in DACH/ Буденні речі – Виготовлено в країнах DACH.

1. Dinge, die in Deutschland erfunden wurden.
2. Dinge, die in Österreich erfunden wurden.
3. Dinge, die in der Schweiz erfunden wurden.

ТЕМА 13. Netzwerke in der Ukraine/ Інтернет-мережі.

1. Die Mitgliedschaft in mehreren Netzwerken.
2. Die Netzwerke im Ausland.
3. Die Netzwerke in der Ukraine.

Змістовий модуль 2. Аналітичне читання.

Тема 1. Робота над базовим текстом «Wahlen und Politik».

Читання і переклад тексту «Wahlen und Politik». Опрацювання граматичного матеріалу (Konjunktiv II, Präpositionen mit dem Genitiv). Робота з лексичним матеріалом по темі «Erfolg im Beruf». Перевірка письмових завдань з елементами лінгвостилістичного аналізу.

Тема 2. Робота над базовим текстом «Ein gewöhnlicher Fernsehtag».

Читання і переклад тексту «Ein gewöhnlicher Fernsehtag». Опрацювання граматичного матеріалу (Deklination der Adjektive). Робота з лексичним матеріалом по темі «Neues über Frauen und Männere». Перевірка письмових завдань з елементами лінгвостилістичного аналізу.

Тема 3. Робота над базовим текстом «Glücks- und andere Gefühle».

Читання і переклад тексту «Glücks- und andere Gefühle». Опрацювання граматичного матеріалу (Besondere Attribute, Adversativangaben). Робота з лексичним матеріалом по темі «Das Reich der Sinne». Перевірка письмових завдань з елементами лінгвостилістичного аналізу.

Тема 4. Робота над базовим текстом «Sprüche von gestern».

Читання і переклад тексту «Sprüche von gestern». Опрацювання граматичного матеріалу (Partizipien als Adjektive, Modalangaben). Робота з лексичним матеріалом по темі «Frauen im Berufsleben». Перевірка письмових завдань з елементами лінгвостилістичного аналізу.

Тема 5. Робота над базовим текстом «Lachen und lachen lassen».

Читання і переклад тексту «Lachen und lachen lassen». Опрацювання граматичного матеріалу (Passiv und Passiversatzformen). Робота з лексичним матеріалом по темі «Musik». Перевірка письмових завдань з елементами лінгвостилістичного аналізу.

Тема 6. Робота над базовим текстом «Was heißt Fortschritt?».

Читання і переклад тексту «Was heißt Fortschritt?». Опрацювання граматичного матеріалу (Modalverben in Vermutungsbedeutung). Робота з лексичним матеріалом по темі «Umwelt». Перевірка письмових завдань з елементами лінгвостилістичного аналізу.

4.1.1. Методичне забезпечення

1. Дробаха Л.В. Методичні вказівки для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти бакалавра з німецької мови для студентів за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія*. Мова та література (німецька)» / Л.В. Дробаха. – Вінниця: ВДПУ, 2016. – 98 с.

2. Дробаха Л.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу «Практичний курс усного і писемного мовлення» для студентів інституту іноземних мов, спеціальність 8.02030302 Мова і література (німецька) / Л.В. Дробаха. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2013. – 27 с.

3. Дробаха Л.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу «Практична граматики» для студентів інституту іноземних мов, 8.02030302 Мова і література (англійська) / Л.В. Дробаха. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2013. – 42 с.

4. Засоби масової інформації: книги, преса, радіо, телебачення, інтернет-ресурси, мультимедійні засоби. Massenmedien: Buch, Presse, Rundfunk, Fernsehen, Internet, Multimedia: навчально-методичний посібник / Укладачі Вишивана Н.В., Поселецька К.А. – Вінниця: ВДПУ, 2018. – 77 с.

5. Куленко В.Є., Власов Є.Н. Deutsch / В.Є.Куленко, Є.Н.Власов. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 383 с.

6. Ремовська С.Г. Willst du deutsche Grammatik beherrschen? / С.Г. Ремовська. – Вінниця, 2004. – 79 с.

7. Ремовська С.Г., Киналь А.Ю. Leseforum I, 99 kleine Texte / С.Г. Ремовська, А.Ю. Киналь. – Вінниця, 2007. – 189 с.

4.1.2. Рекомендована література

Основна

1. Aspekte 1 (B1+). Ute Koithan, Nana Ochmann et al. Lehr- und Arbeitsbuch Teil 1/Teil 2. Klett-Verlag, 2017. – 194 S.

2. Aspekte 2 (B2). Ute Koithan, Ralf-Peter Lösche et al. Lehr- und Arbeitsbuch Teil 1/Teil 2. Klett-Verlag, 2017. – 192 S.
3. Aspekte 3 (C1). Ute Koithan, Ralf-Peter Lösche et al. Lehr- und Arbeitsbuch Teil 1/Teil 2. Klett-Verlag, 2017. – 210 S.

Додаткова

1. Боднарчук Т., Крецька Ю. Aufgaben für selbständige Arbeit in Deutsch. Teil I : навчально-методичний посібник для студентів факультетів іноземної філології вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І.Є., 2016. – 52 с.
2. Aufgaben für selbständige Arbeit in Deutsch : Навчально-методичний посібник для студентів факультетів іноземної філології вищих навчальних закладів. Частина II / укладачі Т. Боднарчук, Ю. Крецька. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2019. – 100 с.
3. Buscha A. Erkundungen B2. Schubert-Verlag, 2015. – 294 S.
4. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik in 3 Bd. Stuttgart : Metzler-Verlag, 2007. – 345 S.
5. Eppert F., Funk H., Kuhn Ch. Studio d B1. Cornelsen, 2007. – 268 S.
6. Hilpert S., Robert A. u.a. Schritte international 5 und 6. Kursbuch +Arbeitsbuch. Hueber-Verlag, 2008. – 198 S.
7. Jin Friederike, Voß Ute. Grammatik aktiv : Übungsgrammatik A1/B1. Berlin : Cornelsen Verlag GmbH & Co, 2013. – 256 S.
8. Krenn W., Puchta H. Motive : Kursbuch. München : Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 2016. – 244 S.
9. Krenn W., Puchta H. Motive : Arbeitsbuch. München : Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 2016. – 244 S.
10. DU I : навчально-методичний комплекс. / Бориско Наталія, Брунер Каті, Каспар-Хене Хільтрауд та ін. Вінниця : «Нова книга», 2009. – 452 с.

Інформаційні ресурси

1. Schritte: Електронний журнал з граматики німецької мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.schritte.de.
2. Vitamin: Електронний журнал з лексики та країнознавства німецької мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vitamin.de.
3. <http://deutscherklub.ru/>
4. <http://www.deutsch-uni.com.ru/method/method.php>
5. <http://www.lang-german.ru/index.html>
6. <http://www.russisch-fuer-kinder.de/>

7. <http://changela.ucoz.ru/>
8. <http://www.deutsch-uni.com.ru/gram/grammatik.php>
9. <http://www.studygerman.ru/map/>
10. <http://apuzik.deutschesprache.ru/>
11. <http://germ-mania.narod.ru/>
12. <http://deutsch-mobil.dw-world.de/courses/ru/index.html>
13. <http://www.schyren-gymnasium.de/gramm/>
14. <http://dino-online.allesklar.de>
15. www.heimat-in-deutschland.de

4.2. Програма навчальної дисципліни «Теоретичний курс німецької мови»

Модуль 1. Теоретична граматики

Змістовий модуль 1. Частина мови як об'єкт граматики.

Тема 1. Частина мови як поняття.

Частина мови як поняття. Категоріальні ознаки частин мови. Труднощі поділу частин мови в німецькій мові. Критерії поділу частин мови. Центр та периферія частин мови. Самостійні та допоміжні частини мови. Трансформація частин мови в іменник, прикметник, дієслово.

Тема 2. Поділ дієслів.

Загальна характеристика дієслова. Морфологічна класифікація дієслів. Семантична класифікація дієслів. Синтаксична класифікація дієслів. Морфологічна категорія часу. Синтаксична категорія темпоральності. Функції часових форм в німецькій мові.

Тема 3. Дієслівна категорія способу.

Дієслівна категорія способу. Поняття модальності. Модальна характеристика речення. Основні аспекти модальності. Загальна характеристика наказового, дійсного та умовного способів. Опозиції в мікропарадигмі умовного способу (реальність та нереальність дії). Парадигматичні (загальні) та синтагматичні (контекстуальні) значення способу.

Тема 4. Дієслівна категорія стану.

Дієслівна категорія стану. Характеристика активного і пасивного станів та форм їх вираження. Одночленний, двочленний, тричленний пасив. Трансформація форм стану як стилістичний прийом вираження значень. Конкурентні форми пасиву (без фактора модальності, з фактором модальності). Результативний стан і його особливості.

Тема 5. Дієслівна категорія часу.

Дієслівна категорія часу. Абсолютне вживання часових форм. Відносне вживання часових форм. Основні ознаки синтетичних та аналітичних часових форм. Полісемія часових форм. Відношення протиставлення в системі часових значень і часових форм залежно від моменту мовлення. Характеристика часових сполучників, прислівників, іменників, прикметників.

Тема 6. Сутність іменника як частини мови.

Іменник як частина мови. Ознаки іменника. Семантична класифікація іменників. Обов'язкова та факультативна валентність іменників. Розподіл конкретних та абстрактних назв на підгрупи. Транспозиція семантично-синтаксичних класів іменників (абстрактні та конкретні значення іменників). Категорія означеності і неозначеності (функції та особливості вживання означеного і неозначеного артиклів).

Тема 7. Категорія роду іменників.

Категорія роду іменників. Визначення роду за значенням іменників (семантичні ознаки іменників чоловічого, жіночого, середнього родів). Визначення роду за формою іменників (за словотворчими суфіксами, внутрішньою флексією). Відмінювання іменників (основні чотири відміни), власних назв (імена людей, географічні назви).

Тема 8. Категорія числа іменника.

Категорія числа іменника. Система форм вираження числа (композиції, займенники, чисельники). Лексичні обмеження видів числа серед власних назв, назв речовин, абстрактних назв, збірних понять. Абсолютна одиниця і множина (поняття можливості підрахунку або її відсутності). Типи утворення множини (основні чотири типи та особливі випадки утворення множини).

Тема 9. Синтаксис простого речення.

Завдання і основні одиниці синтаксису. Основні ознаки речення (функції речення, категорія предикативності, аспекти модальності). Категорія валентності (валентність іменників, валентність прикметників). Види синтаксичних відношень (узгодження, керування, прилягання). Класифікація речень за змістом і будовою (розповідні, питальні, окличні). Характеристика головних членів речення (підмет, присудок). Характеристика другорядних членів речення (додаток, обставина, означення).

Модуль 2. Теоретична фонетика

Змістовий модуль 1. Теоретична фонетика як лінгвістична дисципліна.

Тема 1. Теоретична фонетика як наука.

Об'єкт та предмет теоретичної фонетики. Зв'язок теоретичної фонетики з іншими лінгвістичними дисциплінами. Галузі фонетики. Основні етапи розвитку

теоретичної фонетики як науки. Значення фонетики для підготовки майбутніх філологів.

Тема 2. Фонологія німецької мови.

Поняття «фонетика», «фонологія». Фонема та її варіанти (алофони). Типи алофонів. Дистрибуція фонем. Правила розмежування фонем та їхніх варіантів (за М. Трубецьким). Функції фонем. Принципи класифікації фонем.

Тема 3. Система німецьких голосних та приголосних.

Поняття «голосний звук». Класифікація німецьких голосних за їхніми дистинктивними ознаками: кількість, якість, підйом, ряд, огубленість. Напівголосні німецької мови. Новий (твердий) приступ. Поняття «приголосний звук». Поняття «артикуляційний орган». Місце і спосіб артикуляції німецьких приголосних. Класифікація німецьких приголосних за місцем і способом артикуляції, участі голосу. Сильна позиція німецьких приголосних. Німецькі африкати. Алофони фонем /r/ та її регіональна варіативність у німецькомовному просторі.

Тема 4. Модифікація звуків у мовленнєвому потоці.

Поняття «модифікація звуків». Причини модифікації звуків. Позиційно-комбінаторні зміни звуків. Редукція голосних: види, ступені. Вплив наголосу на реалізацію приголосних фонем. Асиміляція: види та типи. Акомодация, дисиміляція, гемінація.

Тема 5. Німецька інтонація.

Поняття «інтонація». Інтонація як комплексний феномен. Компоненти інтонації: мелодика, її види та особливості в німецькій мові; німецький фразовий наголос, його види та особливості, правила акцентуації німецького речення; паузація; ритм; темп; тембр та гучність. Поняття: «висловлювання», «речення», «синтагма», «ритмічна група». Функції інтонації.

Модуль 3. Історія німецької мови

Змістовий модуль 1. Історія мови як галузь мовознавства.

Тема 1. Спільногерманський період.

Об'єкт, предмет, завдання та термінологічний апарат історичних студій. Зв'язок історії мови з іншими напрямками лінгвістики. Необхідність вивчення історії мови майбутніми фахівцями. Германські мови і давні германці. Германські мови та їхнє місце серед інших індоєвропейських мов. Порівняльно-історичний метод. Закон К.Вернера, закон Я.Грімма. Індоєвропейська прмова. Прагерманська мова й давньогерманські діалекти.

Тема 2. Давньоверхньонімецький період (V – XI ст.).

Основні історичні події давньоверхньонімецького періоду. Давньоверхньонімецька література. Видатні автори і писемні пам'ятки. фонемний

склад німецької мови. Граматична будова мови давньоверхньонімецького періоду. Іменник, прикметник, займенник, прислівник, числівник, дієслово в давньоверхньонімецькій мові. Синтаксис давньоверхньонімецького періоду.

Тема 3. Середньоверхньонімецький період (XI – XIV ст.).

Історичні події. Пам'ятки літератури. Нівелювання закінчень. Фонемний склад мови середньоверхньонімецького періоду. Граматична будова мови, зміни у номінативній системі. Прикметник. Дієслово. Словниковий склад мови середньоверхньонімецького періоду. Французькі, латинські, грецькі та германські запозичення в німецькій мові.

Тема 4. Нововержньонімецький період (XIV – XVII ст.).

Історичні, культурні та економічні події. Пам'ятки літератури. Фонемний склад мови нововержньонімецького періоду. Граматична будова мови нововержньонімецького періоду. Синтаксис. Словниковий склад мови нововержньонімецького періоду.

Модуль 4. Лексикологія німецької мови

Змістовий модуль 1. Головні проблеми навчального курсу лексикології сучасної німецької мови.

Тема 1. Загальні проблеми семасіології.

Основні напрямки і методи сучасних лексикологічних досліджень. Основні ознаки слова у німецькій мові і його функції. Значення слова. Типи значень слова. Семантична структура слова. Полісемія і омонімія. Зміна значення слова: семантична деривація. Синтагматичні зв'язки слова.

Тема 2. Парадигматичні відношення у лексиці.

Різні види семантичних відношень слів та групи слів, об'єднаних між собою на основі цих відношень – синоніми, антоніми, омоніми. Методика досліджень “понятійних полів” Й. Тріра, Л. Вайсгербера та їх послідовників. Загальні положення теорії поля. Лексичні парадигматичні зв'язки лексико-семантичні парадигми. Семантико-семантичне поле і його види.

Тема 3. Словотвір як один з найбільш продуктивних шляхів розвитку та збагачення словникового складу.

Особливе місце словотвору в науці про мову: словотвір та його відношення до граматики і лексикології. Класифікація морфем: лексичні-граматичні, вільні-зв'язані, унікальні морфеми, псевдоморфеми. Словотворчий аналіз. Словотворче парафразування. Основоскладання як найбільш продуктивний засіб словотвору в сучасній німецькій мові. Слововивід та його види: афіксальний слововивід (суфіксація та префіксація) і безафіксний слововивід. Систематизація лексики німецької мови на базі словотвору.

Тема 4. Іншомовні запозичення як один із шляхів розвитку та збагачення словникового складу.

Запозичення як один із шляхів розвитку та збагачення словникового складу. Причини іншомовних запозичень: екстралінгвістичні та лінгвістичні. Особливості іншомовних запозичень у німецькій мові. Класифікація іншомовних запозичень в сучасній лінгвістичній літературі. Основні шляхи запозичень.

Тема 5. Історична і територіальна диференціація словникового складу мови.

Нове і старе у словниковому складі сучасної німецької мови. Історична характеристика словникового складу. Архаїзми та неологізми в сучасній німецькій мові. Причини їх виникнення. Територіальна диференціація словникового складу сучасної німецької мови. Національна літературна мова і територіальні діалекти в сучасній Німеччині. Особливості діалектної лексики. Вплив діалектів на розвиток словникового складу німецької літературної мови.

Тема 6. Соціолінгвістична характеристика словникового складу сучасної німецької мови.

Соціальна і професійна стратифікація словникового складу сучасної німецької мови. Диференціація словникового складу за сферами вживання. Загальноживана лексика і соціолект: професійна лексика і науково-технічна термінологія; жаргони і їх підгрупи: класові жаргони в сучасному суспільстві, професійні жаргонізми, лексикон різних вікових груп, гендерні особливості мови, арготизми. Особливості різних пластів соціально забарвленої лексики та їх взаємозв'язки із загально-соціальною лексикою мови.

Тема 7. Лексикографія.

Лексикографія як один із розділів лексикології та її завдання. Класифікація словників німецької мови за різноманітними ознаками: історичні та сучасні словники, повні та неповні словники, загальні та спеціальні словники, одномовні, дво- і багатомовні словники. Основні види лінгвістичних словників.

Модуль 5. Стилїстика

Змістовий модуль 1. Загальні аспекти сучасної стилїстики німецької мови.

Тема 1. Стилїстика як лінгвістична дисциплїна.

Предмет і завдання стилїстики. Історія розвитку стилїстики. Методи стилїстики. Зв'язок стилїстики з іншими лінгвістичними дисциплїнами. Види стилїстики. Стилї як загальносемїотичне явище, стилїстичний вибір у мові. Мовний та мовленнєвий стилї. Поняття стилїсового елементу. Домїнуючі елементи стилїю. Поняття стилїсової ознаки. Стилїстичне забарвлення.

Компоненти стилістичного забарвлення. Стиль та експресивність. Поняття норми. Мовна та стильова норма.

Тема 2. Функціональні стилі сучасної німецької мови.

Поняття функціонального стилю. Різні підходи до класифікації функціональних стилів. Типологія функціональних стилів сучасної німецької мови. Стиль художньої літератури. Стиль преси та публіцистики. Побутовий стиль. Науковий стиль. Офіційно-діловий стиль.

Тема 3. Фонетичні і графічні засоби та прийоми стилістики.

Поняття стилістичного прийому на фонетичному рівні. Варіанти у фонетичній реалізації фонем. Стилістичні можливості просодичних явищ. Інтонація. Наголос. Ритм та рима у поезії та прозі. Алітерація. Асонанс. Звукосимволізм. Пряме та непряме звуконаслідування (ономатопія). Інтралінгвальні та графотехнічні (інтерлінгвальні) засоби. Стилістична функція знаків пунктуації. Розбивка графем. Використання різних видів шрифту (курсив, жирний шрифт, великі літери). Моделі графічної сегментації тексту.

Тема 4. Стилістична лексикологія.

Стилістична характеристика словникового фонду мови. Характерологічна лексика та її стилістична характеристика. Стилістичні можливості неологізмів та okazіоналізмів. Застаріла лексика: архаїзми та історизми. Лексика іншомовного походження: інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості. Термінологічна лексика. Характеристика термінів та їх роль у науковому та інших стилях мови.

Тема 5. Граматичні категорії з точки зору стилістики. Стилістична морфологія.

Абсолютне та контекстуальне стилістичне забарвлення в граматиці. Багатозначність граматичних форм. Граматична сема. Морфологічні засоби стилістики. Стилістичні прийоми використання різних частин мови (іменника, дієслова, прикметника, артикля, займенника). Типи речень та їх стилістичні функції. Риторичне запитання. Виразні засоби, основані на редуції вихідної моделі: еліпсис, апозіопезіс, номінативні речення, асиндетон. Виразні засоби, основані на експансії вихідної моделі: повтор, перерахування, полісиндетон, емпатична конструкція, парантеза.

Тема 6. Стилістична семасіологія.

Фігури заміщення як виразні засоби семасіології: загальна характеристика та класифікація. Фігури кількості: гіпербола, мейозіз, літота. Фігури якості: метонімія, синекдоха, перифраза, евфемізм. Метафора, типи метафори. Персоніфікація. Антономазія. Алгоритія. Епітет. Гумор, іронія, сатира. Фігури комбінації як стилістичні прийоми семасіології: загальна характеристика та

класифікація. Фігури тотожності: образне порівняння. Фігури протилежності: антитеза, оксюморон. Фігури нерівності: наростання, розрядка. Каламбур. Зевгма.

Тема 7. Загальні проблеми макростилістики: контекст, композиція, композиційно- та архітектоніко-мовленнєві форми.

Поняття тексту. Контекст. Композиція та архітектоніка. Композиційно-мовленнєві форми: повідомлення, розповідь, опис, динамічний опис. Їх характеристика та функціонування. Архітектоніко-мовленнєві форми: пряма, непряма та невласне-пряма мова. Способи їх передачі в німецькій мові. Монолог, полілог, діалог. Мовний та літературний портрет. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту.

4.2.1. Методичне забезпечення

1. Вишивана Н.В. Лексикологія німецької мови. Навчально-методичний посібник / Вишивана Н.В. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – 55 с.

2. Методичні рекомендації з курсу «Стилістика німецької мови» для студентів 4 курсу інституту іноземних мов (німецька як перша іноземна мова) / Укладачі Ліпська Є.Л., Балашова С.С. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2011. – 77 с.

3. Навчально-методичний комплекс «Теоретична граматики німецької мови» для студентів 4 курсу (нім. мова як перша іноземна мова) / Укладач Дробаха Л.В. – Вінниця, 2007. – 45 с.

4. Петров О.О. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з курсу «Історія німецької мови» для філологічних спеціальностей / О.О.Петров. – Вінниця: ВДПУ, 2010. – 12 с.

5. Сольська Т.М. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Фоностилістика» для підготовки бакалавра спеціальності 014.022 Середня освіта (мова і література (німецька)). – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2020. – 41 с.

6. Теоретична фонетика. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для студентів 3 курсу (напрямок підготовки 6.020303. Філологія. Мова і література (німецька). Напрямок 0203. Гуманітарні науки.) / Укл. Петров О.О. – Вінниця, 2011. – 24 с.

7. Теоретичний курс сучасної німецької мови. Модуль лексикологія. Навчальний посібник / Укладач Вишивана Н.В. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2020. – 126 с.

8. Теоретичний курс німецької мови : навчальний посібник для студентів 4 курсу СВО «бакалавр» спеціальності 014.022 Середня освіта (Мова і література (німецька)) факультету іноземних мов / Дробаха Л.В. – Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2020. – 202 с.

4.2.2. Рекомендована література

Основна

1. Воєводіна Н.М. Теоретична грамати́ка німецької мови: навчальний посібник для студентів 4 курсу ОС «Бакалавр» напряму підготовки 6.020303 «Мова та література (німецька)» / Н.М. Воєводіна. – Маріуполь: МДУ, 2018.–71 с.
2. Левицький, В.В., Поль Г-Д. Історія німецької мови (німецькою мовою) / В.В. Левицький, Г-Д. Поль. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 256 с.
3. Лексикологія німецької мови : навч. посіб. для студентів ф-ту Л43 «Референт-перекладач» / Нар. укр. акад., [каф. герман. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. – Вид. доп. та переробл. – Харків : Вид-во НУА, 2015. – 96 с.
4. Лінгвосинергетика : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Л. С. Піхтовнікова, Т. І. Домброван, С. М. Єнікєєва, О. О. Семенець; за загальною редакцією проф. Л. С. Піхтовнікової. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 296 с.
5. Практикум з теоретичного курсу основної іноземної мови (теоретична фонетика німецької мови) для студентів II курсу, напрям підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (німецька)*/ уклад.: Л.А. Єпіфанцева. – Мелітополь, 2015. – 68 с.
6. Стеріополо О.І. Фонетика і фонологія німецької мови / О.І. Стеріополо. – К.: Вид-во Ліра-К, Видавничий центр КНЛУ, 2020. – 395 с.
7. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Навчальний посібник / Є.П.Тимченко. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 240 с.
8. Fleischer W. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache / W.Fleischer, G.Michel. – Leipzig, 1996. – 341 S.
9. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, J. Buscha. – Berlin, 2000. – 304 S.
10. Hinka B.I. Lexikologie des Deutschen. Vorlesungen und Seminare / B.I. Hinka. – Ternopil: Bohdan, 2010. – 413 s.
11. Moskalskaja O.I. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache / O.I. Moskalskaja. – М.: Академия, 2004. – 352 S
12. Oguay O.D. Lexikologie der gegenwärtigen deutschen Sprache / O.D. Oguay. – Winnyzja: Nowa knyha, 2003. – 416 s.

Додаткова

1. Білоус О. Національні варіанти німецької мови / О. Білоус, І. Пянковська. – Кіровоград: Центр навчальної літератури, 2019. – 314 с.
2. Белозьорова Ю.С. Теоретична грамати́ка німецької мови: Навчально-методичний посібник / Ю.С. Белозьорова, Г.Л. Герасімова, А.М. Приходько. – Запоріжжя: ЗНУ, 2007. – 74 с.

3. Бублик, В.Н. Історія німецької мови (німецькою мовою) / В.Н Бублик. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. – 386 с.
4. Буніятова І.Р. Еволюція гіпотаксису в германських мовах (IV-XIII ст.): Монографія / І.Р.Буніятова. – Київ: КНЛУ, 2003. – 406 с.
5. Васько Р.В. Давньогерманський консонантизм: парадигматика і синтагматика: Монографія / Р.В Васько. – Київ: КНЛУ, 2006. – 345 с.
6. Гайдучик, С. М. Теоретическая фонетика немецкого языка. Theoretische Phonetik des Deutschen: учебное пособие для вузов: [на нем. языке] / С. М. Гайдучик. – Минск : Вышэйшая школа, 1981. – 152с.
7. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 662 с.
8. Левицкий В.В. Лексикология немецкого языка / В.В. Левицкий. – Чернівці: Золоті літаври, 2010. – 374 с.
9. Левицький В.В. Основи германістики / В.В. Левицький. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 528 с.
10. Левицкий В.В. Статистическое изучение лексики / В.В. Левицкий. – Киев: УМК ВО, 1989. – 155 с.
11. Огуй О.Д. Полісемія (полісемія в синхронії, діахронії та панхронії. Системно-квантитативні аспекти) / О.Д. Огуй. – Чернівці: Золоті літаври, 1998. – 370 с.
12. Стеріополо О.І. Теоретичні засади фонетики німецької мови./ О.І. Стеріополо. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 316 с.
13. Duden. Das Aussprache Wörterbuch. Mannheim, Wien, Zürich, 1990. – 796 s.
14. Kessel K., Reinmann S. Basiswissen. Deutsche Gegenwartssprache / K. Kessel, Reinmann S. – Tübingen: A. Franke-Verlag, 2005. – 276s.
15. Linke A. Studienbuch Linguistik / A. Linke, M. Nussbaumer, P. Portmann. – Tübingen: Niemeyer, 1996. – 463 S.
16. Weinrich H. Textgrammatik der deutschen Sprache / H. Weinrich. – Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich: Duden, 1993. – 1111 S.

Інформаційні ресурси

1. http://www.deutsch-uni.com.ru/theor/theor_index.php
2. <http://faql.de/wortgebrauch.html#grammatikalisch>
3. <http://hypermedia.ids-mannheim.de/grammis/>
4. <http://de.wikipedia.org/wiki/Universalgrammatik>
5. http://de.wikipedia.org/wiki/Grammatikbegriffe_im_Deutschen
4. Величкова Л.В., Петроченко Е.В. Theoretische Phonetik. Теоретическая фонетика. . – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/871762/>

5. Theoretische Phonetik. – Режим доступа:
<http://www.scribde.com/limba/germana/Die-Texte-zur-Vorlesung-Theorie82755.php>
6. Theoretische Phonetik. – Режим доступа: <http://deutscherklub-rgph.ru/pomoshh-studentam/theoretische-phonetik.html>
7. Vergleichende Phonetik und Phonologie (Theorie) – Einzelansicht. – Режим доступа: <https://friedolin.uni-jena.de/qisserver/rds;jsessionid>
Wikipedia. – Режим доступа: <http://de.wikipedia.org/wiki/Phonetik>
http://lingvistika.dp.ua/lingvo_p_2_p_1.html.
8. <http://www.edwardo.info/history2.php>.
9. <http://www.linguistics.ruhr-uni-bochum.de/~strunk/Deutsch/>.
10. <http://www.linguist.de/Deutsch/gdsmain.html>.
11. <http://www.stefanjacob.de/Geschichte/Unterseiten/Sprache.php>.
12. <http://titus.uni-frankfurt.de/didact/idg/idgstkl.htm>.
13. <http://www.mediaevum.de/haupt2.htm>.
14. <http://www.mwv.uni-trier.de/>.
15. <http://demo.fruehneuhochdeutsch.is.guad.de/cgi-bin/fruehneuhochdeutsch/search.cgi?lang=de>.
16. www.univie.ac.at/iggerm/
17. www.staff.uni-mainz.de/
18. www.christianlehmann.eu/
19. <http://www.uni-kassel.de/upress/online/frei/978-3-89958-201-7.volltext.frei.pdf>
20. [Lexikologie.de](http://www.lexikologie.de)
21. www.lnu.edu.ua/faculty/.../Lexikologie-dem.pp
22. http://www.slm.uni-hamburg.de/ifg1/Personal/Hahn_von/German/WortundBegriff/PfeifferLexiko.pdf
23. http://e-works.com.ua/work/5831_Leksikologiya_Frazeologiya_Leksikografiya.html
24. <http://www.coli.uni-sb.de/~stwa/work/ref3.htm>
25. <http://www.dwds.de/?kompakt=1&qu=Stilistik>
26. <http://www.dwds.de/?kompakt=1&qu=Stilistik>
27. <http://disser.com.ua/content/341790.html>
28. <http://www.durov.com/study/1168373842-703.html>
29. <http://gedichte.xbib.de/gedichte-begriffe.html>
30. http://www.huberoliver.de/3_1.html
31. http://mova.vn.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=10:2011-01-04-16-14-38&catid=5:2011-01-04-16-02-09&Itemid=12
32. http://www.myenglishpages.com/site_php_files/writing-stylistics.php
33. http://www.ni.schule.de/~pohl/lernen/technik/techn_02.htm

5. Критерії оцінювання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ЕКЗАМЕНІ З НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Перевірка знань на підсумковій атестації здійснюється у письмовій та усній формі.

Письмова частина іспиту передбачає завдання з аудіювання з метою перевірки розуміння змісту прослуханого тексту та лексико-граматичний тест з перевіркою розуміння змісту прочитаного тексту.

Глибина розуміння змісту прослуханого тексту перевіряється завданнями, які передбачають: 1) доповнення інформації в реченні; 2) написання речення відповідно до змісту попереднього речення; 3) відповідь на запитання.

Рівень оволодіння граматичними навичками, лексична компетентність та глибина розуміння змісту прочитаного тексту студентами перевіряється за допомогою завдань множинного вибору.

Успішне виконання письмової частини іспиту передбачає максимальний бал – 50.

Усна частина іспиту передбачає два завдання: бесіда за темою та питання з теорії мови з його професійно-методичною інтерпретацією. Відповідь у формі бесіди з екзаменатором на одну з розмовних тем, засвоєних студентами протягом чотирьох років навчання, передбачає, що студент буде вживати необхідну тематичну лексику та ґрунтовно висвітлити питання, що обговорюється.

Оцінювання знань та навичок на екзамені здійснюється відповідно до критеріїв європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Загальна максимальна кількість балів – 100.

Письмова частина – 50 балів

Розмова за темою – 25 балів

Теоретичне питання – 25 балів

Оцінка		
Кількість набраних балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	дуже добре

75 - 79	C	добре
60 - 74	D	задовільно
50 - 59	E	достатньо
35 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання письмової частини екзамену

Максимальна оцінка за лексико-граматичний тест та завдання з аудіювання – **50 балів**:

- *завдання з аудіювання* містять 10 позицій, за кожну правильну і повну відповідь – 3 бали. Загальна кількість **30 балів**;
- *лексико-граматичний тест* складається з 10 завдань, за кожну правильну відповідь – 2 бали. Загальна кількість – **20 балів**.

Критерії оцінювання усної частини екзамену

Усна бесіда за темою: *Монологічне мовлення та бесіда з актуальних проблем сучасного життя України та країн, мова яких вивчається.*

Максимальна оцінка – 25 балів.

23-25 балів

Зміст відповіді:

- ґрунтовне знання розмовної тематики, яка відповідає програмі курсу;
- глибоке та різнобічне висвітлення питання, що обговорюється;
- володіння у повному обсязі базовим словником;
- вміння вільно та аргументовано висловлювати свою точку зору;

Форма відповіді:

- фонетично коректне мовлення;
- вільне володіння як монологічним, так і діалогічним мовленням та навичками комунікації;
- нормальний темп мовлення;

- грамотність мовлення (допускається 2-3 граматичні або лексичні помилки).

19-22 бали

Невиконання однієї/двох вимог до змісту та однієї до форми. Допускається 3-4 граматичних або лексичних помилок.

15- 18 балів

Невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми. Допускаються 4-5 граматичних або лексичних помилок.

14 балів і нижче

Невиконання трьох/чотирьох вимог до змісту, однієї /двох вимог до форми. У відповіді студента більше 5 граматичних або лексичних помилок.

Питання з теорії мови. *Питання з теорії мови з його професійно-методичною інтерпретацією. Визначення та аналіз мовних явищ у запропонованих практичних завданнях.*

Максимальна оцінка – 25 балів.

Теоретична підготовка студента вимагає знання ним основ теорії мови, її сучасного стану, охоплює знання структури та системи мови, правил та закономірностей її функціонування в процесі іншомовної комунікації.

Методична інтерпретація питання з теорії мови означає змістовну, логічну, чітку, зв'язну, виразну відповідь на теоретичне питання, вміння показати смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ, проілюструвати свою відповідь прикладами з прочитаного тексту, здатність навести власні приклади, а також визначити та проаналізувати мовні явища у запропонованих практичних завданнях.

Теоретичне питання передбачає також професійну інтерпретацію, тобто коректне викладення теоретичного матеріалу з точки зору норми володіння іноземною мовою, а також включає здатність та готовність студентів реалізувати одержані знання з теорії мови у своїй практичній діяльності.

Критерії оцінювання питання з теорії мови

23-25 балів

Зміст відповіді:

- вільне володіння іноземною мовою;
- глибоке знання основ теорії мови, її сучасного стану та повне викладення теоретичного питання;
- вміння пояснити смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ;

Форма відповіді:

- здатність визначити та проаналізувати мовні явища у запропонованих практичних завданнях;
- вміння довести практичну значущість теоретичних мовних явищ та реалізувати одержані знання з теорії мови у практичній діяльності;
- фонетичне коректне мовлення; вільне володіння монологічним мовленням;
- нормальний темп мовлення;
- змістовна, логічна, чітка відповідь студента на теоретичне питання;
- достатня грамотність мовлення (допускається 2-3 граматичні або лексичні помилки).

19-22 бали

Невиконання однієї вимоги до змісту або однієї/двох вимог до форми. Допускається 3-4 граматичні або лексичні помилки.

15-18 балів

Невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми. Допускаються 5-6 мовних помилок.

14 і менше балів

Невиконання трьох/чотирьох вимог до змісту та двох вимог до форми. У відповіді студента більше 6 мовних помилок.

6. Зразки кваліфікаційних завдань.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Schriftlicher Teil.
2. Sprechen Sie zur themagebundenen Situation.
3. Sprechen Sie zu folgender Frage aus der Theorie der Sprache: «Entwicklungsgeschichte der Phonetik» und erfüllen Sie eine praktische Aufgabe dazu.

1. Schriftlicher Teil.

Письмовий тест, варіант №1

Aufgabe 1. Notieren Sie Stichwörter. Sie hören den Text *einmal*.

Für Ihre Notiz müssen Sie die Aufgabenstellung erkennen: Sollen Sie einen Satz ergänzen, einen Satz weiterschreiben oder auf eine Frage antworten? Übertragen Sie Ihre Lösungen anschließend auf den *Antwortbogen Hörverstehen* (1-10).

Beispiele

01 Frau Raufenbarth mochte einen ... *Malkurs* ... besuchen.

02 Frau Raufenbarth hat... *ein paar Fragen* ... zu den Malkursen in der Volkshochschule.

1. Frau Raufenbarth möchte einen Malkurs besuchen, um
2. Frau Raufenbarth hat.....gemalt.
3. Wie sieht das Programm für einen Anfängermalkurs aus? (Nennen Sie zwei Punkte)
4. Die speziellen Kurse haben
5. Einen Kurs zur Aktmalerei gibt es nur
6. Wie lange dauert ein Kurs?
7. In den Schulferien fällt der Unterricht nicht aus, sondern
8. Die Hilfsmittel und Materialien kosten
9. Warum bevorzugt Frau Raufenbarth den Aquarellkurs?
10. Um sich anzumelden, kann Frau Raufenbarth entweder

Antwortbogen Hörverstehen	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Aufgabe 2. Lesen Sie bitte den folgenden Text, und wählen Sie bei den Aufgaben 11-20 die Wörter *a, b, c* oder *d*, die in den Satz passen. Es gibt jeweils nur eine wichtige Antwort. Übertragen Sie Ihre Lösungen anschließend auf den *Antwortbogen Leseverstehen* (11-20).

Schweben und stürzen

Sie ... (0) ...mit dem Ballon in schwindelnde Höhen und stürzte sich mit dem Fallschirm in die Tiefe. Käthchen Paulus (1868 - 1935) bleibt in der Geschichte der Luftfahrt unvergessen.

Der Ballon, mit dem Käthchen Paulus abhob, war 12 Meter hoch und hatte einen Durchmesser von drei Metern. Paulus achtete nicht nur penibel ... (11) ..., dass sich ihr Fluggerät immer im besten Zustand ... (12) Sie hatte auch ein ausgeprägtes Gespür für publikumswirksame Auftritte. Ihre Arbeitskleidung, Matrosenanzug und Pumphosen, ... (13) ... zwar bei einer Frau als unschicklich gelten, aber genau so stellte sich die Menge eine „Luftschifferin“ vor. Einmal, bei einer ... (14) ... am Frankfurter Zoo, gelang es ihr, 20 000 Eintrittskarten zu verkaufen. 561-mal stieg sie mit dem Ballon auf, 147-mal ... (15) ... sie sich mit dem Fallschirm zu Boden gleiten. Von einem Beinbruch und mehreren Landungen in Bäumen ... (16) ..., blieb sie von Unfällen verschont.

Ihrem Mann und Fluglehrer, Julius Lattemann, war dieses Glück nicht ... (17) Er starb bei einer gemeinsamen Show: Nachdem Käthchen mit Lattemann im Ballon aufgestiegen und mit ihrem Fallschirm abgesprungen war, musste sie mit ansehen, wie Lattemanns geplantes Manöver ... (18) ...: Der Ballon fiel in sich zusammen und stürzte in die Tiefe. Nach Lattemanns Tod war Paulus monatelang krank und wollte ... (19) Doch dann fasste sie neuen Mut und begann sogar den Pilotenschein für Motorflugzeuge zu machen. Als ihr Lehrer bei einem Absturz ums Leben kam, beschloss sie, sich ... (20) ... den Ballon zu beschränken. Ihre Fallschirme entwickelte sie ständig weiter und rettete damit vielen Ballonfahrern das Leben.

Beispiel

0

- a. lief
- b. ging
- c. stieg
- d. sank

11.

- a. daran
- b. darauf
- c. dafür
- d. dabei

12.

- a. war
- b. bewegte
- c. erfolgte
- d. befand

13.

- a. mochten
- b. wollten
- c. sollten
- d. durften

14.

- a. Vorstellung
- b. Auftritt
- c. Spektakel
- d. Ausstellung

15.

- a. konnte
- b. sprang
- c. ließ
- d. machte

16

- a. angenommen
- b. inbegriffen
- c. abgesehen
- d. heruntergekommen

17

- a. bewilligt
- b. vergönnt
- c. vergeben
- d. zugestanden

18

- a. Ging schief
- b. beendete
- c. verunglückte
- d. misslang

19

- a. angeben
- b. begeben
- c. aufgeben
- d. übergeben

20.

- a. auf
- b. an
- c. durch
- d. für

Antwortbogen Leseverstehen				
11	a	b	c	d
12	a	b	c	d
13	a	b	c	d
14	a	b	c	d
15	a	b	c	d
16	a	b	c	d
17	a	b	c	d
18	a	b	c	d
19	a	b	c	d
20	a	b	c	d

Lösungen:

1) etwas Kreatives zu tun/ zu machen; 2) noch nie; 3) Einführung in Maltechniken,

Hilfsmittel und Materialien, Einführung in Farbenlehre; 4) ein Thema; 5) für Fortgeschrittene; 6) drei Monate; 7) findet nach Absprache (mit den Teilnehmern) statt; 8) rund/ etwa 50 Euro; 9) Ölfarben stinken. Das mag sie nicht. / Weil sie den Gestank der Ölfarben nicht mag. 10) in die Geschäftsstelle der Volkshochschule kommen oder im Internet ein Anmeldeformular ausfüllen.

11) b; 12) d; 13) a; 14) a; 15) c; 16) c; 17) b; 18) d; 19) c; 20) a.

2. Sprechen Sie zur themagebundenen Situation «Was wissen Sie über die modernen Jugendszenen/Jugendsubkulturen? Berichten Sie darüber!»

Ausgangspunkt für eine Jugendkultur ist häufig eine Innovation im Bereich von Musik, Moden und Attitüden, mit welchen kleinere Gruppierungen von Jugendlichen zunächst ein innovatives Verhalten entwickeln, Nachahmer finden, dann alternative Handlungsweisen ausbilden und Werte aufstellen, im Extremfall eine eigene Weltanschauung entwickeln und aktiv weitervermitteln. Die Akzeptanz innerhalb der jeweiligen Generation entscheidet darüber, ob diese Subkultur zu einer richtigen Jugendkultur expandiert, nur als Subkultur bestehen bleibt bzw. in Vergessenheit gerät. Verschiedene Jugendliche zeigen – je nach psychischer Disposition und sozialem Niveau – eine unterschiedlich stark ausgeprägte Affinität zu ihrer Jugendkultur.

Die Hippiebewegung entstand in den 1960er Jahren in den USA. Hauptsächlich Studenten, die aus guten Familien der Mittel- und Oberschicht stammen, fühlten sich der Hippiebewegung zugehörig. Hippies hatten häufig auffällige, farbenfrohe Kleidung, lange Haare und trugen Sandalen (sog. Jesuslatschen). Viele von ihnen behängten sich mit Schmuck. Ihr Lebensstil orientierte sich an dem der Hipster. Typisch für Hippies war der Konsum von Marihuana, STP und LSD. Außerdem liebten sie Mutter Natur und setzten sich auch für diese ein. Sie besaßen viele Symbole z.B das Peace-Zeichen gegen Krieg und die Gitarre mit der sie ihr Gemeinschaftsgefühl ausdrückten.

Die Punkszene entstand Mitte der 1970er Jahre in New York und wurde später nach London überliefert, wo die Szene sich schnell ausbreitete. Sie besteht größtenteils aus Jungen, Arbeitslosen und armen Studenten. Das Ziel der Punks ist es, die Umwelt zu provozieren, Spaß in der Gemeinschaft zu haben und sich von der restlichen Gesellschaft abzugrenzen. Auch der Drogenkonsum spielt dabei eine Rolle. Ihr Motto ist: Do it yourself. Sie produzieren ihre Platten und ihre Kleidung selbst. Umfeld der Punk- und New-Wave-Bewegung entstand Ende der 1970er Jahre die New-Romantic-Szene und zu Beginn der 1980er Jahre die Gothic-Kultur und viele weitere Subkulturen, von welchen viele unter der Bezeichnung Schwarze Szene zusammengefasst wurden. Bei der schwarzen Szene handelt es sich um ein Milieu, das sich aus Teilen verschiedener Szenen zusammensetzt und deren große Gemeinsamkeit ein ästhetisches,

selbstdarstellerisches und individualistisches Konzept darstellt. Neben der dominierenden Farbe Schwarz stehen das Ästhetikbewusstsein und die vermeintliche Individualität im Zentrum der Schwarzen Szene. Diese Faktoren bedingen eine stetige individuelle Selbstinszenierung vor dem Bedeutungshintergrund szenointerner Ästhetik.

Die Popper sind eine Jugendkultur, die Ende der 1970er entstanden sind, und sich bis in die 1980er gehalten haben. Schüler des Hamburger Gymnasiums begannen sich stark für die richtige Konsumhaltung zu interessieren. Sie verbreiteten sich in West-Deutschland. Aufgrund ihrer Verhaltensweise bezeichnete man sie oft als Snobs. Popper hatten ein typisches Aussehen: Die Frisur, genannt „Popper-Schnitt“, ein langer Pony, der ins Gesicht frisiert wurde, war häufig anzutreffen. Dazu haben sie Markenkleidung von Lacoste, Burberry und Benetton sowie College-Schuhe getragen.

Im Hip-Hop mit den vier elementaren Disziplinen Rap, Graffiti-Writing, Breakdance und DJ-ing wurden viele Mitmach-Möglichkeiten eröffnet. Trotz der Kommerzialisierung der Musik und der Reduzierung auf einen kommerziellen Kleiderstil überlebte die Jugendkultur, da das Ansehen innerhalb der Hip-Hop-Szene nur durch die Teilnahme gesichert ist, und so das Selbermachen im Mittelpunkt steht.

Die Subkultur der Emos wird häufig als eine überemotionale und sensible dargestellt. Emos stellt man sich im Allgemeinen als Schwächlinge der Gesellschaft vor, welche sich selbst mit Rasierklingen verletzen. Der Begriff *Emo* leitet sich von „Emotional Hardcore Punk“ ab. Ihren Ursprung hat die Jugendkultur in Washington, D.C. Der Politik stehen die Emos neutral und der Gesellschaft kritisch gegenüber.

Oft werden jedoch die äußeren Merkmale einer solchen Kultur nach kurzer Zeit von einer breiten Masse aufgenommen, und innere Werte und kreative Aspekte bleiben auf der Strecke: Die Jugendkultur wird so zu einem Teil der Konsumgesellschaft.

3. Sprechen Sie zu folgender Frage aus der Theorie der Sprache: «Entwicklungsgeschichte der Phonetik» und erfüllen Sie eine praktische Aufgabe dazu.

Phonetik ist eigentlich keine junge Wissenschaft. H.H.Wangler unterscheidet in der Entwicklungsgeschichte der Phonetik fünf Perioden:

- vorhistorische Periode;
- die Periode der Antike;
- die Periode des Verfalls;
- die Periode des Aufblühens;
- die Periode des Aufstiegs.

Die vorhistorische Periode dauerte etwa bis zum V. Jahrhundert vor Christi Geburt. Das war die Zeit der Schaffung von Alphabeten.

Die Periode der Antike dauerte vom IV. Jahrhundert vor Christi Geburt bis zum XI. Jahrhundert unserer Zeitrechnung. Man erforschte in dieser Zeit intensiv vorwiegend die physiologische Seite der Lauterzeugung.

Die Periode des Verfalls dauerte vom XI. bis zum XVI. Jahrhundert. Diese Zeit zeichnete sich durch eine Stagnation in allen Lebensbereichen der menschlichen Tätigkeiten aus, und Phonetik bildete hierbei keine Ausnahme.

Die Periode des Aufblühens dauerte vom XVI. bis zum XIX. Jahrhundert. Die Wissenschaftler erforschten intensiv die physiologische und akustische Seite der Lautbildung (L.Vinchi – Kehlkopfbeschreibung und Funktionen des Kehlkopfes; Fabrizius – Beschreibung der Stimmbänder).

Die letzte Periode, die Periode des Aufstiegs, begann im XIX. Jahrhundert und dauert bis heute an. Die Haupterrungenschaften im Bereich der Phonetik dieser Zeit sind:

Entstehung der experimentellen Phonetik. Als ihr Begründer gilt Rousselot. Er gründete als erster ein phonetisches Labor in Paris. Seine Schüler Panconcelli Calzia und Menzerath gründeten ein phonetisches Labor in Hamburg (es wird z. Zt. von Otto von Essen geleitet). In Russland gilt als Begründer der experimentellen Phonetik Bogorodizkij. Seine Schüler W.A.Artjomow gründete ein phonetisches Labor am Maurize-Thaureze-Institut (heute: die linguistische Universität), L.W.Schtscherba – in Leningrad (S.Petersburg), A.A.Reformazkij – an der Moskauer Universität. Derzeit gibt es phonetische Labors in Minsk, Kiew, Nowgorod, Irkutsk.

Entstehung der Phonologie, die sich mit der funktionellen Seite der Laute befasst. Entstehung der Kommunikationstheorie. Früher interessierte man sich nur für «expedient» (Sender), aber der Gesprächspartner («perzepient», Empfänger) soll doch dabei nicht ausgeschlossen werden.

Erforschung von paraphonetischen Erscheinungen: Gesten, Mimik etc.

Примітки:

1. У разі виникнення обставин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку, інші форс-мажорні обставини), коли можливості фізичної присутності в Педуніверситеті обмежені або відсутні, проведення атестації здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання відбуватиметься відповідно до «Порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського», затвердженого наказом Педуніверситету № 60 од від 22.05.2020 р. (<http://www.vspu.edu.ua/content/position/p117.pdf>)

2. Процедура проведення комплексного екзамену з німецької філології для атестації здобувачів вищої освіти підготовки бакалавра затверджена на засіданні кафедри німецької філології (протокол № 7 від 11.03. 2021 р.), надсилається здобувачам у google classroom не пізніше, ніж за тиждень до початку екзамену.

